

Remissvar till betänkandet: Innovation som drivkraft - från forskning till nytta

Tillväxtverket tar ställning till följande:

- Nationellt center för entreprenörskap – Tillväxtverket får ansvar
- Tydliggöra vikten av samverkan mellan högskolor och regioner för framtida konkurrenskraft
- Tillgängliggöra kapital för nyttiggörande i hela landet
- Statsstöd - nationell samsyn och samordning krävs

Nationellt center för entreprenörskap – Tillväxtverket får ansvar

Tillväxtverket ser positivt på förslaget att inrätta ett nationellt center för entreprenörskap. Ett nationellt center för entreprenörskap har, rätt utformat, potential att bidra till nationell utveckling av forskning och utbildning inom entreprenörskap vid svenska högskolor och kan även bidra till kunskapsutbredning mellan berörda aktörer.

Tillväxtverket noterar att det i utredningen saknas gränsdragningar mellan centrets föreslagna uppgifter och Tillväxtverkets uppgift i instruktion att främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor samt Tillväxtverkets uppdrag att lämna bidrag till organisationer som arbetar med att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga i högre utbildning.

I utredningen saknas också en analys av hur kunskaper och erfarenheter från Tillväxtverkets arbete med att främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor samt arbetet med att stärka entreprenörskap och företagande bland unga i högre utbildning kan tas tillvara i etablerandet av ett nationellt center för entreprenörskap. Det finns i utredningen inte heller någon analys av hur Tillväxtverket i sin roll som expertmyndighet inom entreprenörskap kan stödja centrets uppdrag.

Tillväxtverket anser att förslaget i sin nuvarande utformning riskerar att leda till dubbleringar av uppdrag och överlappande uppgifter. Myndigheternas ansvar och uppgifter inom området behöver vara tydliga och bygga på kunskap och erfarenheter från tidigare och nuvarande uppdrag.

Med bakgrund i Tillväxtverkets mångåriga arbete med att främja entreprenörskap inom högre utbildning föreslår vi därför att regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att utlysa det nationella centret för entreprenörskap samt att följa upp och utvärdera dess verksamhet.

Tillväxtverket har under många år arbetat strategiskt för att främja och samordna entreprenörskap vid universitet och högskolor. Tillväxtverket arbetar även aktivt för att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga på universitet och högskolor. Det sker genom direkta insatser riktade till studenter och studentnära organisationer, men även genom strukturpåverkande och kunskapsutvecklande insatser

för att främja entreprenörskap vid universitet och högskolor på lång sikt.

Tillväxtverket arbete bidrar till att utveckla arbetssätt och metoder för att stärka entreprenörskap inom högre utbildning. Aktiviteterna har även lett till ökat kunskapsutbyte mellan personer som arbetar med samverkan och entreprenörskap för studenter vid universitet och högskolor i Sverige. Som exempel startades i samverkan med Örebro universitet under våren 2020 ett nätverk för alla som arbetar med samverkansfrågor vid de svenska lärosätena.

Tillväxtverket är också expertmyndighet inom entreprenörskap och har genom det en viktig roll i arbetet för att stärka entreprenörskapsfrågornas legitimitet inom akademien såväl som i hela samhället.

I fråga om centrets uppgifter ser Tillväxtverket att de bör utformas i fortsatt dialog med berörda myndigheter och akademi. Tillväxtverket är tveksam till förslaget att centret som en del av sitt uppdrag ska driva entreprenörskapsutbildningar. Det finns fördelar med att utbildningarna bedrivs inom ramen för lärosätenas ordinarie verksamheter och att centrets roll koncentreras till att driva och stärka utveckling av forskning, pedagogiska metoder och kunskapspridande. Särskilt bör centret bidra till att utveckla digital pedagogik inom ämnet.

Tydliggöra vikten av samverkan mellan högskolor och regioner för framtida konkurrenskraft

Tillväxtverket anser att vikten av samverkan mellan högskolan och regionen ytterligare bör tydliggöras kopplat till nyttiggörande.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, här spelar universitet och högskolor en viktig roll. Vad gäller att uppnå framtida prioriteringar i enlighet med smart specialisering¹ är universitetens roll avgörande vad gäller kunskapsförsörjning. Samtidigt är det lokala näringslivet en viktig vägvisare för behovsmotiverad forskning. Därför är det viktigt att högskolan och regionen har ett gemensamt fokus och går hand i hand för att uppnå regional konkurrenskraft.

Tillgängliggöra kapital för nyttiggörande i hela landet

Tillväxtverket ser positivt på förslaget om effektivisering av finansiering kopplat till nyttiggörande. Den vetenskapliga och affärsmässiga expertis som finns hos lärosätenas innovationsaktörer vad gäller forskningsbaserat nyföretagande utnyttjas inte av finansmarknaden. En enhetlig samverkansmodell med tydliga integrerade roller mellan finansiärer och universitetsnära innovationsaktörer kan stärka effektiviteten och tillgängligheten av riskvillig finansiering för forskningsbaserat nyföretagande i hela landet. Detta skulle bidra med stärkt nyttiggörande samt stärkt regional tillväxt och förbättrad kapitalförsörjning på regional nivå.

Anknytning till lärosäten och regionala forskningsmiljöer kan säkras genom att lärosäten tillsammans med holdingbolag får möjlighet att delta som finansiärer i ett nationellt finansieringsbolag, vilket också föreslås i utredningen. Att lärosätena är en central intressent är en förutsättning för att kommersialisering ska förankras hos lärosätenas ledningar. Detta är nödvändigt för att erbjudanden om finansiering ska nå ut till forskare.

¹ Syftet med Smart specialisering är att förstärka regioners konkurrenskraft genom att identifiera och prioritera områden med potential för tillväxt. [Smart specialisering - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](https://www.tillvaxtverket.se/smart-specialisering)

Den svenska marknadens brist på kommersiellt riskvilligt kapital i mycket tidiga utvecklingsfaser motiverar marknadskompletterande offentliga insatser. Det finns ett särskilt behov av mycket riskvilligt kapital i kombination med stöd till affärsutveckling i de tidigaste utvecklingsfaserna. Offentligt kapital kan även samverka med och locka in privat kapital genom saminvesteringar på lika eller olika villkor (Parri passu, GBER art 21 & 22).

Tillväxtverket, Almi Invest, Saminvest och Industrifonden är exempel på offentliga aktörer med förmåga att utveckla marknadskompletterande finansieringsinstrument. Existerande kapital för ändamålet kan även räknas som nationell medfinansiering i samverkan med Europeiska program för finansiering genom riskkapital, exempelvis Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Invest EU samt European Innovation Council under Horisont Europa.

Tillväxtverket är förvaltande myndighet för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) som är en viktig finansiär för högskolornas arbete med innovation och nyttiggörande (avsnitt 3.3.7 om Övrigt innovationsstöd). Tillväxtverket vill tillstyrka vikten av att se regionala utvecklingsprogrammen inom ERUF som en finansiär (3.3.7) för nyttiggörande av forskning².

Statsstöd - nationell samsyn och samordning krävs

Tillväxtverket ser ett särskilt behov av en större nationell samordning vad gäller statsstöd - vid sidan av det förslag som utredningen ger där statsstödskompetens behöver finnas i Finansieringsbolaget, som föreslås inrättas.

I avsnitt 8.1.4 ger utredningen förslag om ett utökat stöd för statsstödsrättsliga och immaterialrättsliga frågor. Avsnittet refererar till att högskolorna och holdingbolagen upplever att statsstödsregelverket inte är helt lätt att tillämpa. Det finns inte heller någon funktion som möjliggör kontroll av att takbeloppet på försumbart stöd (200 000 euro) inte överskridits, vilket skapar svårigheter vid den praktiska tillämpningen.

Beslut i detta ärende har fattats av överdirektör Francisca Ramsberg. Cecilia Johansson har varit föredragande. I handläggningen har också Charlotte Werner, Matilda Kullebjörk, Mohamed Ben Abdelhamid, Henrik Storm Dyrssen och Annika Rosing deltagit.

2

^[1] . Inför kommande programperiod 2021-2027 togs i slutet av 2020 rapporten "Så kan akademien skapa nytta i Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027" fram, där bland annat behovet av att arbeta djupare med tillämpad nytta lyfts. I kopplingen till utredningen är det särskilt relevant i relation till de förslag för ökat nyttiggörande av forskningen.

